

OKTATÓI ÚTMUTATÓ

az eurobankjegyekről és az euroérmékről

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
EUROBANKJEGYEK	
Általános jellemzők	5
A legfontosabb biztonsági elemek	7
További biztonsági elemek	12
EUROÉRMÉK	
Általános jellemzők, biztonsági elemek	14
HAMIS-GYANÚS ÉS MEGRONGÁLÓDOTT BANKJEGYEK	
Az EKB és a nemzeti központi bankok által tett lépések	16
A pénzkezelők közreműködése a bankjegyek újra forgalomba hozatalában	17
Mi a teendő, ha hamis-gyanús bankjegy kerül a kezébe?	18
Mi a teendő a csonka vagy megrongálódott bankjeggyel?	19
BANKJEGYNYOMTATÁS	20
ELÉRHETŐSÉGEK	22

Az euro az Európai Unión belül egy nagy területet felölelő országcsoportnak, az euroövezetnek közös fizetőeszköze. Az övezet több mint 300 millió fogyasztója használ készpénzes fizetéseihez eurobankjegyeket és euroérméket, emellett a forgalomban lévő eurobankjegyek (az állomány értékét tekintve) 10–20%-ával az övezeten kívül fizetnek. Az euro jelentősége és a nemzetközi készpénz-forgalomban játszott fontos szerepe miatt természetesen felkeltette a pénzhamisítók figyelmét is. Bár a hamisítás veszélyét sikerült minimálisra csökkenteni (a csúcstechnológiát képviselő biztonsági elemeknek köszönhetően az eurobankjegyek megbízhatóak, és igen könnyen megkülönböztethetők a hamisítványoktól), e téren továbbra is éberségre van szükség. A hamisítás visszaszorítása végett fontos, hogy a bankokban, kiskereskedelmi egységekben, éttermekben és egyéb, nagy készpénzforgalmat lebonyolító vállalkozásokban dolgozó pénzkezelők jól ismerjék az eurobankjegyeket és az euroérméket.

Ez a pénzkezelők oktatóinak készült útmutató igen fontos információkat tartalmaz az eurobankjegyek és -érmék külső megjelenéséről, valamint biztonsági elemeiről. A kapcsolódó CD-ROM-on a hallgatóság igényei szerint módosítható PowerPoint-prezentáció, valamint a biztonsági elemekről szóló interaktív ismertető található. Bármelyik felhasználható képzési anyagként, vagy feltölthető cégek intranetére.

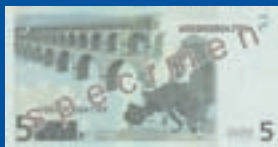
Útmutatónkban szó esik arról is, hogy a pénzkezelőknek hogyan javasolt ellenőrizniük a bankjegyek minőségét, mielőtt visszabocsátják őket a forgalomba. A rossz minőségű, például beszenyeződött bankjegyet ne bocsássuk ismét forgalomba, hanem juttassuk el valamelyik helyi bankfiókba vagy közvetlenül a nemzeti központi bankhoz, hiszen a tiszta bankjegy biztonsági elemeit könnyebb ellenőrizni. Kiadványunk abban is eligazít, hogyan reagáljon a pénzkezelő, amikor a vevő/ügyfél hamis-gyanús bankjeggyel próbál fizetni.

Az oktatók által átadott ismeretek nagyban hozzájárulnak a pénzhamisítás visszaszorításához, és segítenek megőrizni az euróba vetett bizalmat.

Az eurobankjegyekről és az euroérmékről bővebben az Európai Központi Banknál vagy országa nemzeti központi bankjánál tájékozódhat (elérhető-ségeiket az útmutató 22–23. oldalán találja).

Klasszikus építészeti stílus

120 mm x 62 mm, szürke

Román építészeti stílus

127 mm x 67 mm, vörös

Gótikus építészeti stílus

133 mm x 72 mm, kék

Reneszánsz építészeti stílus

140 mm x 77 mm, narancssárga

Barokk és rokokó építészeti stílus

147 mm x 82 mm, zöld

A vas és üveg korszakának építészete

153 mm x 82 mm, sárgásbarna

XX. századi modern építészeti stílus

160 mm x 82 mm, vöröseslila

KÜLSŐ MEGJELENÉS

Az eurobankjegyek hét címletének grafikája a „Korok és stílusok Európában” téma köré csoportosul. A bankjegyek (és érmék) az egész euroövezetben törvényes fizetőeszköznek tekintendők.

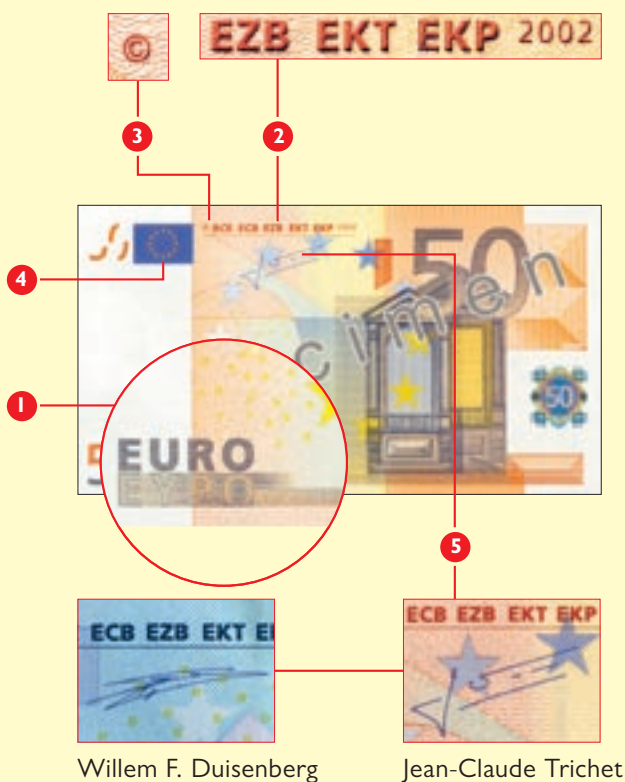
A bankjegyek előoldalán látható ablakok, illetve kapubejáratok az európai nyitottság és együttműködés szellemiségét szimbolizálják. Az Európai Unió 12 csillaga napjaink Európájának dinamizmusát, harmóniáját jelképezi.

A hét címlet hátoldalán egy-egy híd látható, hét különböző európai építészeti korstílusban. A híd az európai népek, valamint Európa és a világ többi része közötti szoros együttműködés és kommunikáció metaforája.

A BANKJEGYEKEN TALÁLHATÓ

JELLEGZETESSÉGEK

- 1 A pénznem elnevezése latin (EURO) és görög (ΕΥΡΩ) betűs írással.
- 2 Az Európai Központi Bank nevének rövidítése öt nyelvi változatban (BCE, ECB, EZB, EKT és EKP). Az ötféle rövidítés lefedi mindazt a 11 nyelvet, amely az eurobankjegyek bevezetésekor az Európai Unió hivatalos nyelve volt.
- 3 A © szimbólum a szerzői jogvédelem jelölésére.
- 4 Az Európai Unió zászlaja.

- 5 Az Európai Központi Bank elnökének aláírása. Az eurobankjegyeken Willem F. Duisenbergnek, az EKB első elnökének, vagy az elnöki székben őt 2003. november 1-jén felváltó Jean-Claude Trichet-nek az aláírása szerepel. A bankjegyek bármelyik aláírással érvényesek.

A VALÓDI BANKJEGY FELISMERÉSE

Nyomatóval vagy színes fénymásolóval bármilyen nyomtatott anyagról jó minőségű másolatot lehet készíteni. A bankjegyeket ezért – a hamisítás megakadályozására – ellátták számos, az alábbiakban ismertetett biztonsági elemmel. Ezek segítségével különösebb erőfeszítés nélkül fel lehet ismerni a valódi bankjegyet, nehéz ugyanis olyan hamisítványt előállítani, amely az összes biztonsági elemet meggyőzően utánozza.

Fontos kiemelni, hogy nem megfelelő kezelés esetén a bankjegyek egyes tulajdonságai romolhatnak. Előfordulhat például, hogy egy véletlenül kimosott bankjegy papírja világitani kezd az UV-lámpa alatt.

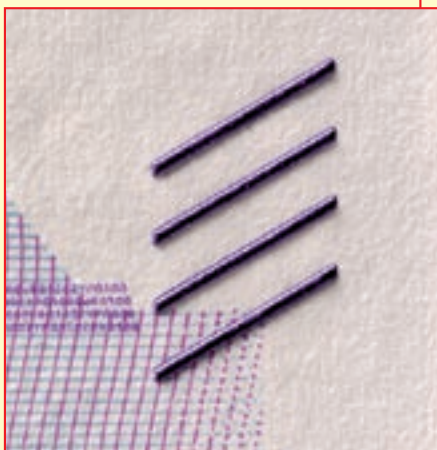
A bankjegy valóságáról ilyenkor úgy győződhetünk meg, hogy megtapintjuk, szemügyre vesszük és megmozgatjuk.

VAKOK ÉS CSÖKKENT LÁTÓKÉPESSÉGŰEK RÉSZÉRE

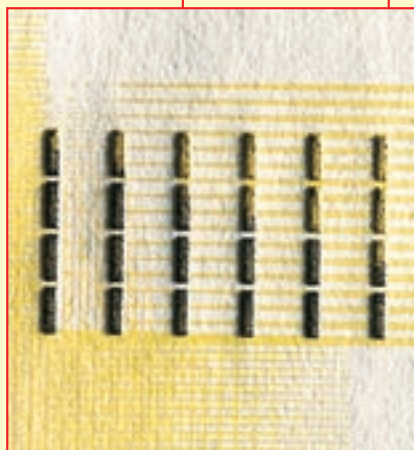
A bankjegyek megtervezésekor kikérték a Vakok Európai Szövetségének véleményét. Ennek eredményeként négy olyan elemet is beépítettek a bankjegyekbe, amely segíti a vakok és a csökkent látóképességűek eligazodását. Minden egyes bankjegycímlet:

- eltérő méretű. Minél nagyobb címletről van szó, annál nagyobb a bankjegy;
- jellegzetes, a „szomszédos” bankjegyekétől jelentősen elütő színű (pl. a 10 eurós vörös, a 20 eurós kék);
- vastagon szedett nagyméretű számjegyekkel mutatja az értékjelzést;
- felületből kidomborodó nyomtatással (metsetmélynymtatás) készül, ezért egyes részein vastagabbnak érezzük a festékréteget.

A 200 és az 500 eurós a széleknél további tapintható jeleket tartalmaz.

Tapintható jelek az 500 euróson

Tapintható jelek a 200 euróson

A legfontosabb biztonsági elemek

- Felületből kidomborodó nyomat (metszetsémélynyomatásnak is nevezik)
- Vízjel
- Biztonsági szál
- Illeszkedőjel (átnézőjelnek is nevezik)
- Holografikus hatású fémcsík vagy holografikus fémbélyeg
- Fényes, irizáló csík és optikailag változó tulajdonságú festék

Az eurobankjegyek bonyolult nyomdai technológiával készülnek. Csúcstechnológiát képviselő biztonsági elemek találhatók rajtuk, amelyek segítségével könnyen megkülönböztethetők a hamisítványoktól. Nincs szükség különleges berendezésre, mivel nem kell mást tenni, mint elvégezni a tapintás, a szemügyre vétel és a mozgatás egyszerű próbáját.

TAPINTSUK MEG a ropogós, kemény **bankjegypapírt**. Tapintsuk meg a **kidomborodó nyomatot**: ujjunkat az előoldalon végighúzva, vagy óvatosan körmünkkel megkaparva érezni fogjuk, hogy néhol vastagabb a festékréteg.

VEGYÜK SZEMÜGYRE a bankjegyet és tartsuk a fény felé: láthatóvá válik a **vízjel**, a **biztonsági szál** és az **illeszkedőjel**. A valódi bankjegyek elő- és a hátoldalán mindhárom biztonsági elem látható.

MOZGASSUK MEG a bankjegyet, így láthatóvá válik a **holografikus hatású fémcsík vagy holografikus fémbélyeg**, a **fényes, irizáló csík** (az 5, a 10, a 20 euróson) és az **optikailag változó tulajdonságú festék** (az 50, a 100, a 200 és az 500 euróson).

- **Mindig egynél több biztonsági elemet ellenőrizzen.**
- **Kétség esetén hasonlítsa össze a bankjegyet egy olyan példánnyal, amelyről biztosan tudja, hogy valódi.**

EUROBANKJEGYEK

A legfontosabb biztonsági elemek

BANKJEGYPAPÍR

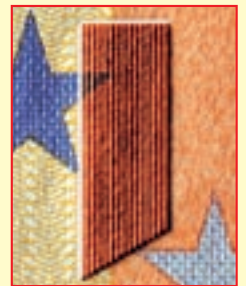
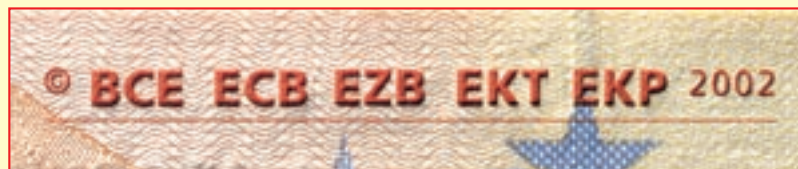
A bankjegypapír tiszta gyapotból készül. A tiszta bankjegyet ropogós-nak, keménynek (nem puhának és síkosnak) érezzük.

FELÜLETBŐL KIDOMBORODÓ

NYOMAT

Tapintással érzékelhetők a metszet-mélynyomtatással, azaz a felületből kidomborodó nyomtatással készült meghatározó nyomatrészek a bankjegy előoldalán.

A 200 és az 500 eurós bankjegy szélén további tapintható jelek is vannak a csökkent látóképességűek számára (lásd a képet a 6. oldalon).

VÍZJEL

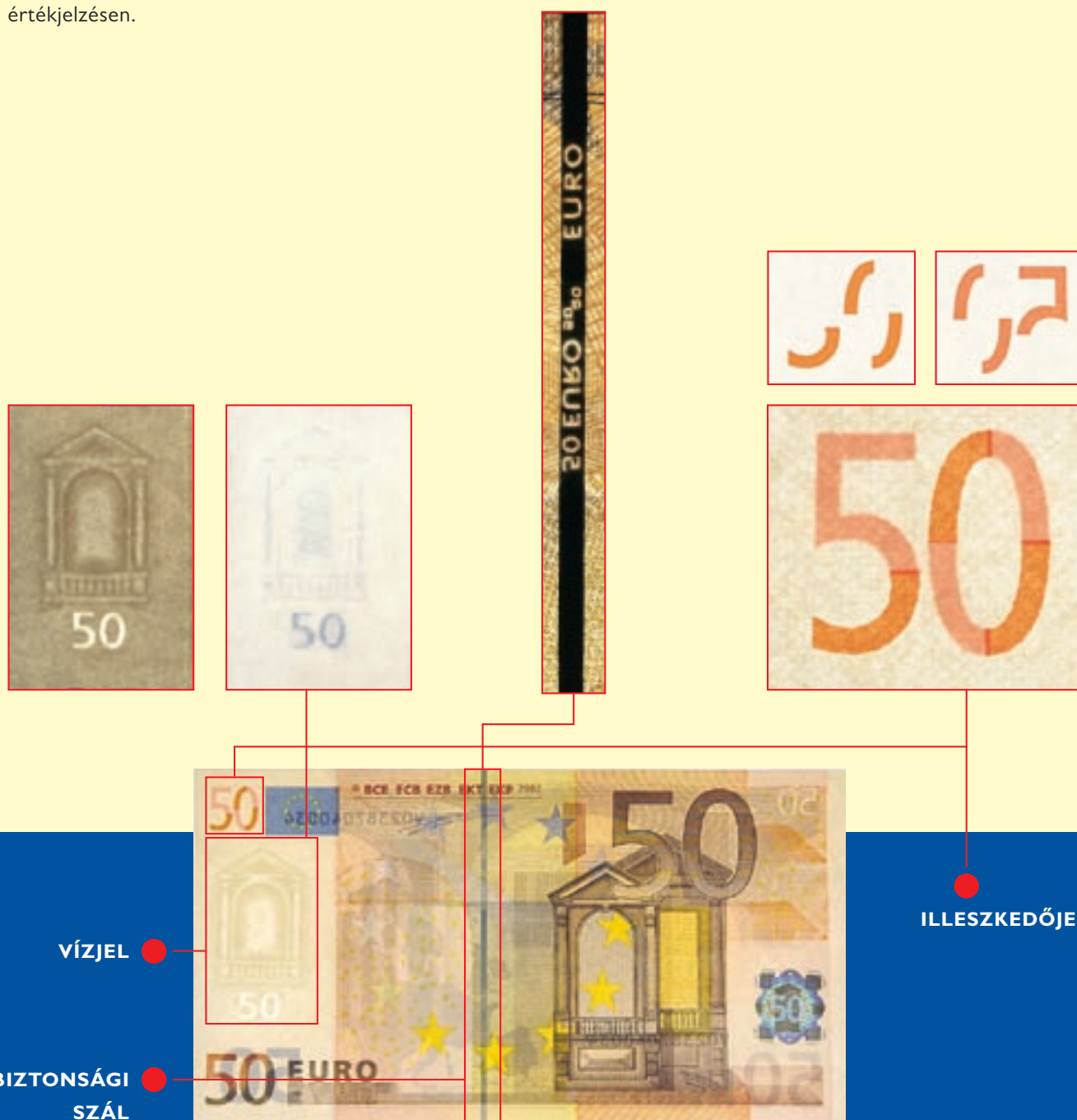
A vízjel a papírgyártás során, a papír vastagságának változtatásával hozzák létre. A bankjegyet a fény felé tartva, átnézetben válik láthatóvá. A fő motívumot ábrázoló kép világos és sötét tónusú felületei között folyamatos az átmenet. Ha a bankjegyet sötét háttér elé helyezzük, a világos felületek sötétebbek lesznek, ami különösen jól látható az értékjelzésen.

BIZTONSÁGI SZÁL

A biztonsági szál a bankjegypapír anyagába ágyazott biztonsági elem. Tartsuk a bankjegyet a fény felé: a szál ekkor sötét csíkként látszik. Felületén apró betűkkel az „EURO” felirat és az értékjelzés tűnik fel.

ILLESZKEDŐJEL

A bankjegy két oldalán, a felső sarokban látható ábratöredékek egymást pontosan kiegészítve az értékjelzést adják ki. A teljes szám a bankjegyet a fény felé tartva, átnézetben válik láthatóvá.

VÍZJEL

BIZTONSÁGI SZÁL

ILLESZKEDŐJEL

EUROBANKJEGYEK

A legfontosabb biztonsági elemek

HOLOGRAFIKUS HATÁSÚ FÉMCSÍK

Mozgassuk meg az 5, a 10 és a 20 eurós bankjegyet. A hologramon az értékjelzés és az €-jel váltakozik szivárványszín háttér előtt. A csík szélén apró betűkkel az értékjelzés szerepel.

HOLOGRAFIKUS FÉMBÉLYEG

Mozgassuk meg az 50, a 100, a 200 és az 500 eurós bankjegyet. A hologramon az értékjelzés ablak, illetve kapubejárat képével váltakozik. A háttérben látható, apró betűkből álló szivárványszínű koncentrikus körök a bélyeg közepétől a széle felé mozognak.

PERFORÁCIÓ

Tartsuk a bankjegyet a fény felé. A holografikus hatású fémcsíkon, illetve a holografikus fémbélyegen az €-jelet formázó perforáció látható. Ugyanott apró számjegyekkel a bankjegy értéke is szerepel.

HOLOGRAFIKUS HATÁSÚ FÉMCSÍK

HOLOGRAFIKUS FÉMBÉLYEG

FÉNYES, IRIZÁLÓ CSÍK

Mozgassuk meg az 5, a 10 és a 20 eurós bankjegyet. A bankjegy hátoldalán aranyszínű csík jelenik meg, amelyen az értékjelzés és az €-jel látható.

OPTIKAILAG VÁLTOZÓ TULAJDONSÁGÚ FESTÉK

Mozgassuk meg az 50, a 100, a 200 és az 500 euróst. A címletek hátoldalán látható értékjelzés vörösesliláról olajzöldre, illetve barnára változik.

FÉNYES, IRIZÁLÓ CSÍK ●

OPTIKAILAG VÁLTOZÓ TULAJDONSÁGÚ FESTÉK ●

EUROBANKJEGYEK

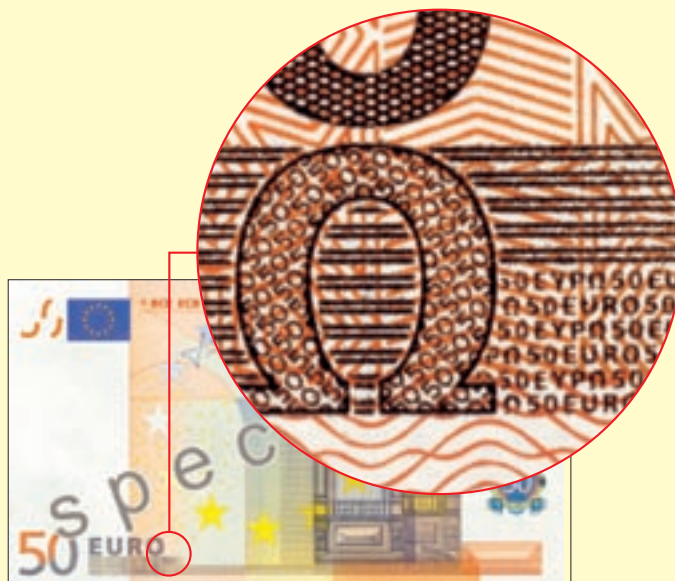
További biztonsági elemek

A bankjegyeken vannak további biztonsági elemek is, amelyek speciális berendezés (nagyító, UV-lámpa) segítségével ellenőrizhetők.

- Mikroírás
- UV-fény alatt látható jellegzetességek (jelzőrostok, festék)

MIKROÍRÁS

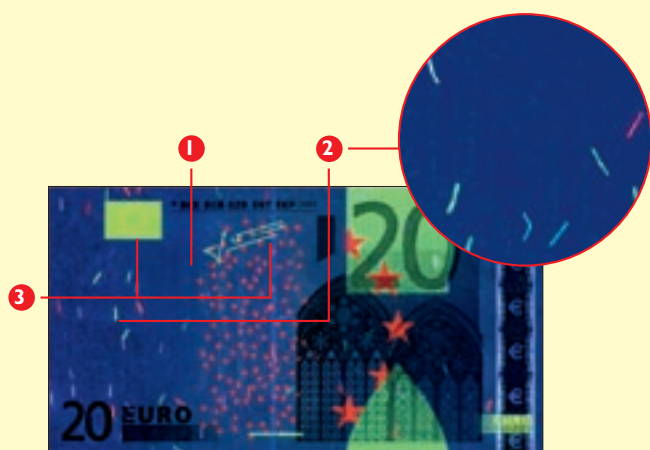
A bankjegy bizonyos részeire apró betűs írást helyeztek el. A 0,8 mm nagyságú írás normál esetben szabad szemmel is olvasható. A 0,2 mm-es mikroírás viszont, amely szabad szemmel csak vékony vonalnak látszik, nagyító segítségével vehető ki. A valódi bankjegyben ez a kisebb méretű nyomtatott írás is éles, sohasem elmosódott.

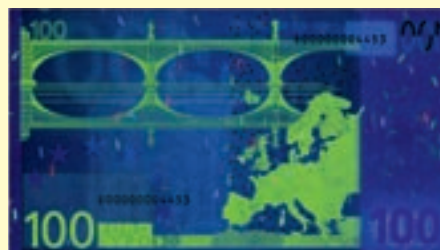
UV-FÉNY ALATT LÁTHATÓ JELLEGZETESSÉGEK (JELZŐROSTOK, FESTÉK)

UV-fény alatt vizsgálva a következő jellegzetességek figyelhetők meg:

- 1 Maga a papír nem fluoreszkál, UV-fény alatt sötét marad.
- 2 A papír felületébe ágyazott jelzőrostok piros, kék és zöld színben fluoreszkálnak.
- 3 Az előoldalon az Európai Unió zászlaja zöld színben látszik, narancsszínű csillagokkal. Az EKB elnökének aláírása zöld színben tűnik fel, a közepén látható nagy csillagok és kis körök fluoreszkálnak.
- 4 A hátoldalon ábrázolt térkép, híd és értékjelzés sárga vagy zöld színben fluoreszkál.

AZ EUROBANKJEGYEK KÉPE UV-FÉNY ALATT

EUROÉRMÉK

Általános jellemzők, biztonsági elemek

2€

Átmérő: 25,75 mm
Súly: 8,50 g
Alak: kör alakú
Szín: Külső rész: ezüst
Belső rész: arany
Összetétel:
Külső rész: vörösréz-nikkel
Háromrétegű belső rész:
nikkel-sárgaréz, nikkel, nikkel-sárgaréz
Perem: feliratos (a felirat országonként más és más), finoman recézett

1€

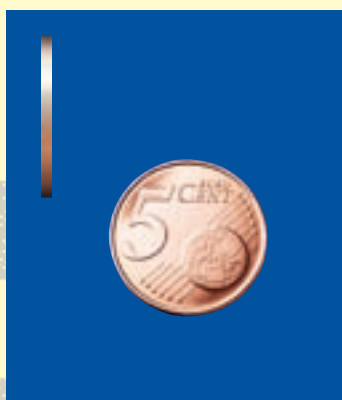
Átmérő: 23,25 mm
Súly: 7,50 g
Alak: kör alakú
Szín: Külső rész: arany
Belső rész: ezüst
Összetétel:
Külső rész: nikkel-sárgaréz
Háromrétegű belső rész: vörösréz-nikkel, nikkel, vörösréz-nikkel
Perem: szakaszosan recézett

50 CENT

Átmérő: 24,25 mm
Súly: 7,80 g
Alak: kör alakú
Szín: arany
Összetétel: északi arany
Perem: durván recézett, formázott

5 CENT

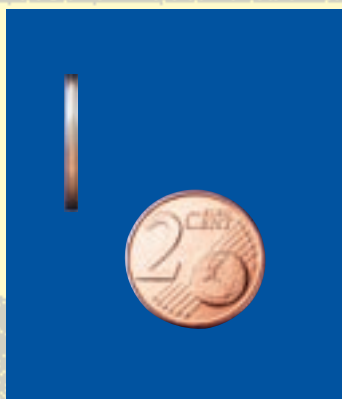
Átmérő: 21,25 mm
Súly: 3,92 g
Alak: kör alakú
Szín: vörösréz
Összetétel: vörösréz-bevonatú acél
Perem: sima

20 CENT

Átmérő: 22,25 mm
Súly: 5,74 g
Alak: „spanyol virág” alakú
Szín: arany
Összetétel: északi arany
Perem: sima

2 CENT

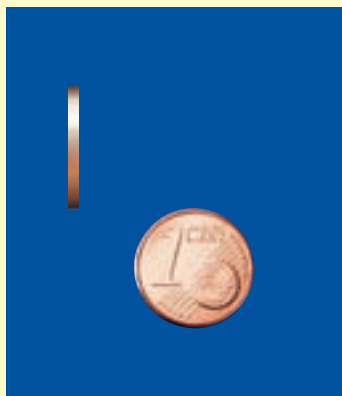
Átmérő: 18,75 mm
Súly: 3,06 g
Alak: kör alakú
Szín: vörösréz
Összetétel: vörösréz-bevonatú acél
Perem: sima, hornyolt

10 CENT

Átmérő: 19,75 mm
Súly: 4,10 g
Alak: kör alakú
Szín: arany
Összetétel: északi arany
Perem: formázott, durván recézett

1 CENT

Átmérő: 16,25 mm
Súly: 2,30 g
Alak: kör alakú
Szín: vörösréz
Összetétel: vörösréz-bevonatú acél
Perem: sima

Nyolc érmecímlet van: az 1, a 2, az 5, a 10, a 20 és az 50 centes, valamint az 1 és a 2 eurós. Méretben, súlyban, anyagban, színben, vastagságban eltérnek egymástól, peremük címletenként változik. A látás-sérültek is könnyen meg tudják különböztetni őket egymástól.

EURÓPAI HÁTLAG

Az érmék úgynevezett európai hátlapján Európa apró térképe, valamint az Európai Unió 12 csillaga látható.

Az EU 2004-es bővítése miatt a 10, a 20 és az 50 centesre, valamint az 1 és a 2 euróra újabban már nem a bővítés előtti unió, hanem Európa földrajzi képe kerül.

A 15 tagú uniót ábrázoló érmék továbbra is törvényes fizetőeszköznek számítanak.

NEMZETI ELŐLAP

Az euroérmék úgynevezett nemzeti előlapjára a tagállamok egy-egy nemzeti szimbóluma került. Erről további információk az EKB honlapján (www.euro.ecb.eu) található. Kis mennyiségben Monaco, San Marino és Vatikánváros is bocsát ki hivatalos fizetőeszköznek minősülő euroérmét, elterjedésük a mindennapi életben azonban kevésbé valószínű, mivel jórészt gyűjtőkhöz kerülnek.

Noha az euroérmék nemzeti előlapja nem egységes, valamennyi érmét használhatjuk bárhol az euroövezetben.

BIZTONSÁGI ELEMEEK

Az 1 és a 2 eurós érmébe számos biztonsági elemet beépítettek: ilyen az arany-ezüst színkombináció, a 2 eurós peremén olvasható, országonként eltérő felirat. Az 1 és a 2 eurós a szendvicsszerű összetétel mellett sajátos mágneses tulajdonságokkal is rendelkezik, aminek köszönhetően biztonságosabban lehet használni árusító automatában.

EMLÉKÉRMÉK

Az euroövezet országai, valamint Monaco, San Marino és Vatikánváros évente egy alkalommal 2 eurós emlékérmét bocsáthat ki. Az érme tulajdonságai és európai hátlapja megegyezik a szokásos 2 euróséval. Eltérés abban van, hogy a nemzeti előlapot megemlékezésre szolgáló motívummal díszítik.

Az emlékérmék is hivatalos fizetőeszköz szerepét töltik be, vagyis bármilyen más euroérméhez hasonlóan használhatók, és el kell fogadni őket.

ÉRMÉK GYŰJTŐKNEK

A gyűjtőknek szánt érmék nem forgalmazási célból készülnek, és kizárólag a kibocsátó országban számítanak hivatalos fizetőeszköznek. Rajzolatuk és névértékük tekintetében különböznek a közönséges érméktől és az emlékérméktől, mivel a két utóbbival vásárolni is lehet. A gyűjtés céljára vert érmék tulajdonságai (szín, átmérő, súly) jelentősen eltérnek a forgalomban lévő érmékéitől.

HAMIS-GYANÚS ÉS MEGRONGÁLÓDOTT BANKJEGYEK

Az EKB és a nemzeti központi bankok által tett lépések

Az eurót mint stabil valutát nem csak Európában, hanem világszerte tisztelet övezi. Ebből sajnos az is következik, hogy a pénzhamisítók figyelmét is felkelti. Noha a biztonsági elemeknek köszönhetően az euro egyike a világ legjobban védett fizetőeszközeinek, kis számban mégis bekerülnek hamis bankjegyek a készpénzforgalomba.

A forgalomból kivont hamis bankjegyek számát az EKB félévente nyilvánosságra hozza honlapján. A hamispénz a forgalomban lévő állomány töredékét teszi ki, tehát nincs ok aggodalomra, de azért nem árt az óvatosság.

A hamisítványokat a tagállam nemzeti bankjegyszakértői központjába küldik. Amennyiben új típusú hamisítványról van szó, úgy az EKB-ban található Európai Bankjegyszakértői Központba kerül, ahol részletes technikai elemzésnek vetik alá, és kategorizálják. A hamisítványokkal kapcsolatos technikai és statisztikai adatokat szintén az EKB kezelése alatt álló központi adatbázisban tárolják. Az ismert hamisítványfajtákat országos szinten tartják nyilván a rájuk vonatkozó statisztikai adatokkal együtt, amelyek a központi adatbázisba kerülnek.

A hamis-gyanús bankjegyek azonosítására az EKB „Euro Check Web Site” néven weboldalt hozott létre korlátozott hozzáféréssel bűnüldöző szervek, pénzügyi intézmények és hivatásos pénzkezelők számára. További információk a <https://ecws.ecb.europa.eu> linken találhatóak.

Az érmehamisítványokat is hasonlóképpen kezelik. A tagállamok európai szintű érmeszakértői központot hoztak létre Franciaországban. A hamis érmékkel kapcsolatos technikai információkat és statisztikai adatokat ugyanabban az adatbázisban tartják nyilván, mint a bankjegyekre vonatkozókat. Az adatokat megküldik a hamisítás ellen küzdő rendőri szerveknek is.

Az országspecifikus gyakorlatról a nemzeti központi bankok adnak bővebb felvilágosítást. Ezek elérhetőségei az útmutató 22. és 23. oldalán találhatóak.

A pénzkezelők közreműködése a bankjegyek újra forgalomba hozatalában

A pénzkezelőknek (bankoknak, pénzszállító társaságoknak, pénzváltóknak) jogszabályi kötelességük* visszavonni a forgalomból minden olyan birtokukba kerülő eurobankjegyet, illetve -érmét, amelyről tudják vagy okuk van feltételezni, hogy hamis. A hamis vagy hamis-gyanús fizetőeszközt haladéktalanul át kell adniuk az illetékes nemzeti hatóságnak. Ennek elmaradása esetén bírság szabható ki rájuk.

A bankjegy-visszaforgatásra vonatkozó feltételrendszer** értelmében a vállalatoknak csak az európai szabványoknak megfelelő ellenőrzést követően szabad az eurobankjegyeket visszabocsátaniuk a forgalomba. Az ellenőrzés fontos szerepet játszik a hamis, hamis-gyanús, valamint az elhasználódott vagy beszennyeződött, ezért forgalomképtelen bankjegyek kivonásában. Ellenőrzéssel biztosítható ugyanis a hamisítványok gyors eltávolítása, valamint a forgalomban lévő bankjegyek jó minősége. Amennyiben, kivételes esetben, valamely szervezet nem bankjegyvizsgáló géppel ellenőrzi a bankjegyeket, kézi úton kell meggyőződnie a bankjegyek valódiságáról és forgalomképességéről, mielőtt visszaengedné őket a forgalomba.

Íme néhány olyan bankjegy, amelyet nem szabad visszaforgatni, hanem el kell juttatni az illetékes nemzeti központi bankhoz.

Szennyezett bankjegy

A bankjegy teljes felületén szennyezett.

Foltos bankjegy

A bankjegyet legalább 3 mm²-es területen folt borítja.

Graffitit tartalmazó bankjegy

A bankjegyre számok, betűk vannak firkálva.

Festékhányos bankjegy

Az egész bankjegyről vagy egy részéről láthatóan hiányzik a festék, pl. kimosott bankjegy.

Csonka bankjegy

A bankjegy legalább egy helyen megrongálódott, pl. beszakadt a széle, kilyukadt, hiányoznak részei, illetve valamelyik biztonsági elem komolyan sérült.

Ragasztott valódi bankjegy

A bankjegy saját részei ragasztószalaggal vagy folyékony ragasztóval vannak összeerősítve.

* Irányadó jogszabály: az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 2001. június 28-i 1338/2001/EK tanácsi rendelet.

** A bankjegyek újra forgalomba hozatalára vonatkozó feltételrendszerrel bővebben az EKB weboldalának (www.euro.ecb.eu) The Euro menüpontjából tájékozódhat.

HAMIS-GYANÚS ÉS MEGRONGÁLÓDOTT BANKJEGYEK

Mi a teendő, ha hamis-gyanús bankjegy kerül a kezébe?

Ideális esetben már ezt megelőzően tájékozódott a felettesénél, mi a vállalat üzletpolitikája a hamispénzzel kapcsolatban. Mi a teendő mégis, ha olyan bankjegy kerül a kezébe, amelynek furcsa tapintású a papírja, vagy amelyen hibásnak látszik a nyomtatott ábra? Íme néhány jó tanács:

- **Ne kezdjen el vitatkozni az ügyféllel/vevővel!**
- **Mondja azt neki, hogy beszélnie kell egy pillanatra a felettesével vagy egy biztonsági alkalmazottal, de a reklamáció megelőzése végett ügyeljen arra, hogy az ügyfél/vevő mindig lássa a bankjegyet!**
- **Kérje meg a főnökét vagy a biztonsági alkalmazottat, hogy beszéljen az illetővel!**
- **Jegyezze meg a kinézetét!**
- **Lehetőleg ne adja neki vissza a bankjegyet!**
- **Ha az illető gépjárművel távozik, jegyezze fel a rendszámot!**
- **Értesítse a rendőrséget!**
- **Haladéktalanul adja át a hamis-gyanús bankjegyet a felettesének vagy a biztonsági alkalmazottnak, hogy továbbítani lehessen a rendőrségnek!**
- **Ne akarjon hős lenni, végig ügyeljen saját biztonságára!**

Amennyiben az a gyanúja támad, hogy egy bankjegy hamis, hagyja a tranzakciót lezáratlanul: ne adja ki a kezéből a bankjegyet, és adjon róla átvételi elismervényt.

Legyen mindig figyelmes, mert a hamis bankjegy teljesen értéktelen!

Bűncselekményt követ el az a személy, aki olyan bankjegyet ad tovább, amelyről tudja vagy gyanítja, hogy hamis.

Mi a teendő a csonka vagy megrongálódott bankjeggyel?*

Az euroövezet nemzeti központi bankjai abban az esetben cserélik ki a csonka vagy megrongálódott bankjegyet, ha:

- a bankjegy 50%-nál nagyobb része benyújtásra kerül;
- a bankjegy 50%-nál kisebb része kerül benyújtásra, de bizonyítható, hogy a fennmaradó rész megsemmisült.

A csonka vagy megrongálódott bankjegy cseréjéhez a kérelmezőnek a következőket kell csatolnia:

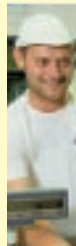
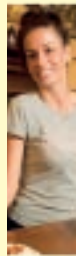
- személyazonosságot igazoló okiratot (amennyiben bármiféle kétség merül fel a kérelmező bankjeggyel való jogosultságát vagy a bankjegy valódiságát illetően);
- írásbeli magyarázatot a rongálódás okáról, illetve a hiányzó részek hollétéről;
- írásbeli magyarázatot a folt, a szennyeződés vagy átitatódás jellegéről, amennyiben szennyezett vagy átitatódott bankjegy kerül benyújtásra.

Pénzszállító vállalatnak vagy banknak ezenkívül:

- egy írásbeli nyilatkozatot kell benyújtania a semlegesítés okáról és jellegéről, amennyiben a becserélendő bankjegyet pénzlopás megakadályozása céljából működésbe lépő biztonsági eszköz színezte el (pl. vörös festékkel).

Az országspecifikus gyakorlatról a nemzeti központi bankok adnak bővebb felvilágosítást. Ezek elérhetőségei az útmutató 22. és 23. oldalán található.

* Irányadó jogszabály: az EKB határozata (2003. március 20.) az eurobankjegyek címleteiről, technikai jellemzőiről, utánzatai készítéséről, cseréjéről és bevonásáról (EKB/2003/4).

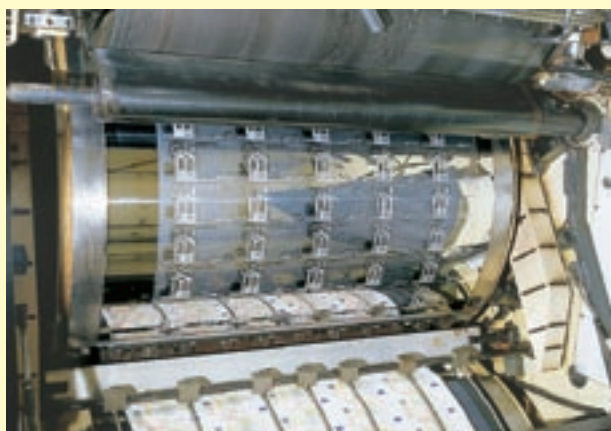
BANKJEGYNYOMTATÁS

A bankjegynyomó gépeknek két fajtája létezik: az ívnyomtató (ofszetnyomtató) és a hengernyomtató. Az eurobankjegyeket előállító nyomdák legtöbbje ívnyomtatással dolgozik. Az ívnyomtató különálló gépek együttese (lásd lentebb), ellentétben a hengernyomtatóval, amelybe egy hengerről folyamatosan adagolják a papírt, és amely egyszerre végzi a különböző nyomtatási műveleteket.

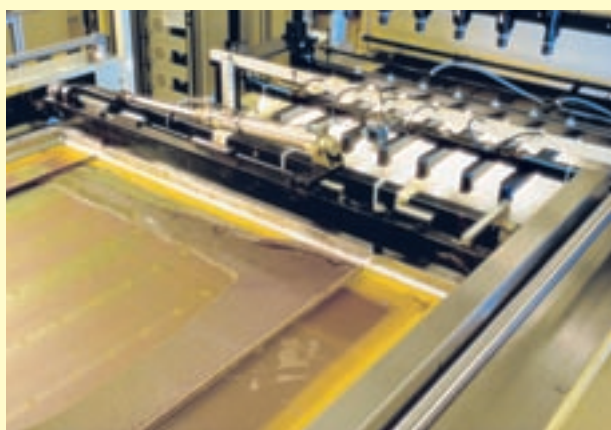
ÍVNYOMTATÁS

Az ívnyomtatás során egyszerre kerül a nyomtatás a bankjegyek elő- és hátoldalára. A nyomólemeztől a festék egy közbeiktatott, úgynevezett ofszetenger segítségével kerül a papírra. Az ívnyomtatás során számos különböző nyomólemezt alkalmaznak, amelyeken különböző színeket egymáshoz közeli regiszterben egymásra illesztnek, így kiváló minőségű, világosan körülhatárolt rajzolat jön létre. Ezzel az eljárással nyomtatják a háttérben lévő ábrákat a bankjegyek előoldalára, illetve az összes ábrát a bankjegyek hátoldalára.

METSZETMÉLYNYOMTATÁS

A nyomtatás során a nyomólemezbe vésett vonalakat megfestékezik, majd a nyomólemezt nagy erővel a papírhoz préselik, így hozzák létre a nagy festékréteg vastagságú nyomtatást. Metszetmélynyomtatást csak a bankjegyek előoldalán alkalmaznak. Felületből kidomborodó nyomtatás csak az előoldalon látható, például az ablak vagy a kapubejárat képén.

SZITANYOMTATÁS

E nyomtatási eljárás során a festék egy szita résein keresztül jut a papírra. A fényes, irizáló csíkot és az optikailag változó tulajdonságú festéket nyomtatják így.

A FÓLIA FELHELYEZÉSE

A holografikus hatású fémcsíkot vagy a holografikus fémbélyeget hőkezeléssel helyezik el a bankjegypapíron.

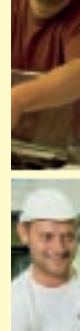
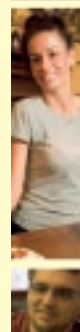
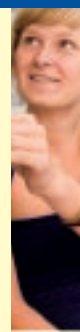
MAGASNYOMTATÁS

A bankjegy sorszámát úgynevezett számozószekrény segítségével nyomtatják.

MINŐSÉGELLENŐRZÉS

Bármely tömegtermelési folyamatban keletkeznek selejt példányok. A kötegelés előtt vizsgálatot végeznek, hogy kiszűrjék a selejtes bankjegyeket. A kézi/vizuális ellenőrzést számos nyomdában gépi ellenőrzés is kiegészíti, amelynek keretében automata rendszerek egyenként ellenőrzik a bankjegyeket.

European Central Bank

Kaiserstraße 29
60311 Frankfurt
Germany
Tel.: +49 69 1344 0
Fax: +49 69 1344 6000
info@ecb.europa.eu
www.euro.ecb.eu

Danmarks

Nationalbank

Havnegade 5
1093 København K
Danmark
Tlf.: +45 33 63 70 00
Fax: +45 33 63 71 03
info@nationalbanken.dk
www.nationalbanken.dk

Banco de España

Departamento de Emisión y Caja
Centro Nacional de Análisis
Alcalá 48, 28014 Madrid
España
Tel.: +34 91 338 6332/6319
Fax: +34 91 338 6887
emisionycaja@bde.es
www.bde.es

Deutsche Bundesbank

Falschgeldstelle
Hegelstraße 65
55122 Mainz
Deutschland
Tel.: + 49 6131 377 4488
Fax: + 49 6131 377 4499
nccde@bundesbank.de
www.bundesbank.de

Banque de France

31, rue Croix des Petits Champs
75001 Paris
France
Tél.: +33 1 42 92 42 92
Fax: +33 1 42 92 45 52
euro-formation@banque-france.fr
www.banque-france.fr

Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique

Berlaimontlaan/Boulevard de
Berlaimont 14
1000 Brussel/Bruxelles
België/Belgique
Tel./Tél.: + 32 2 221 45 45
Fax: + 32 2 221 30 91
cashdepartment@nbb.be
www.nbb.be

Eesti Pank

Estonia pst 13
15095 Tallinn
Eesti
Tel.: +372 66 80 719
Fax: +372 66 80 954
info@eestipank.ee
www.eestipank.info

Banca d'Italia

via Nazionale, 91
00184 Roma
Italia
Tel. +39 06 4792 3782
Fax +39 06 4792 3896
nccit@bancaditalia.it
www.bancaditalia.it

Българска народна банка Bulgarian National Bank

I, Alexander Battenberg Square
1000 Sofia
Bulgaria
Tel.: +359 2 91459
Fax: +359 2 9802425
press_office@bnbank.org
www.bnb.bg

Central Bank & Financial Services Authority of Ireland

PO Box No 61, Sandyford
Dublin 16
Ireland
Tel.: +353 1 2198818
Fax: +353 1 2956536
nccie@centralbank.ie
www.centralbank.ie

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου Central Bank of Cyprus

80 Kennedy Avenue
1076 Nicosia
Cyprus
Tel.: +357 22 71 41 00
Fax: +357 22 37 81 53
cbinfo@centralbank.gov.cy
www.centralbank.gov.cy

Česká národní banka

Na Příkopě 28
115 03 Praha I
Česká republika
Tel.: +420 800 160 170,
+420 224 413 585
Fax: +420 224 412 179
info@cnb.cz
www.cnb.cz

Τράπεζα της Ελλάδος Bank of Greece

Cash Department
341, Messogion Avenue
152 31 Halandri
Greece
Tel.: +30 210 670 9510
Fax: +30 210 670 9195
Dep.cash@bankofgreece.gr
www.bankofgreece.gr

Latvijas Banka

K. Valdemāra ielā 2a
Rīgā, LV-1050
Latvijā
Tālr.: +371 670 22 300
Fakss: +371 670 22 420
info@bank.lv
www.bank.lv

Lietuvos bankas

Gedimino pr. 6
01103 Vilnius
Lietuva
Tel. +370 5 268 00 29
Faks. +370 5 268 81 24
info@lb.lt
www.lb.lt

Banque centrale du Luxembourg

2, boulevard Royal
2983 Luxembourg
Luxembourg
Tél.: +352 4774 1
Fax: +352 4774 4910
info@bcl.lu
www.bcl.lu

Magyar Nemzeti Bank

1850 Budapest
Szabadság tér 8-9.
Magyarország
Tel.: +36 1 428 2600
Fax: +36 1 428 2569
info@mnb.hu
www.mnb.hu

Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta

Pjazza Kastilja, Valletta
VLT 1060
Malta
Tel.: +356 2550 0000
Fax: +356 2550 2500
CSU@centralbankmalta.com
www.centralbankmalta.com

De Nederlandsche Bank

Westeinde 1
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
Nederland
Tel.: 0800-020 10 68
(gratis)
Fax: +31 20 524 2500
info@dnb.nl
www.dnb.nl

Oesterreichische Nationalbank

Otto-Wagner-Platz 3
1090 Wien
Österreich
Tel.: +43 1 404 20 6666
Fax: +43 1 404 20 6698
bargeld@oenb.at
www.oenb.at

Narodowy Bank Polski

ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa
Polska
Tel.: +48 22 653 10 00
Fax: +48 22 620 85 18
nbp@nbp.pl
www.nbp.pl

Banco de Portugal

Departamento de Emissões
e Tesouraria, Complexo do
Carregado, Apartado 81
2584-908 Carregado
Portugal
Tel.: +351 263 856 514
Fax: +351 263 858 461
cncontrafaccoes@bportugal.pt
www.bportugal.pt

Banca Națională a României

Lipscani 25
030031 Bucharest
România
Tel.: +40 21 307 01 51
Fax: +40 21 312 35 66
razvan.dumitriu@bnro.ro
www.bnro.ro

Banka Slovenije

Slovenska cesta 35
1000 Ljubljana
Slovenija
Tel.: +386 1 471 91 00
Faks: +386 1 471 97 28
ncc-si@bsi.si
www.bsi.si

Národná banka Slovenska

Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
Slovensko
Tel.: +421 2 5787 2713
Fax: +421 2 5787 1170
webmaster@nbs.sk
www.nbs.sk

Suomen Pankki – Finlands Bank

Snellmaninaukio/Snellmansplatsen
00170 Helsinki/Helsingfors
Suomi/Finland
Puh/Tel.: +358 10 8311
Faksi/Fax: +358 9 658424
info@bof.fi
www.suomenpankki.fi
www.finlandsbank.fi

Sveriges Riksbank

103 37 Stockholm
Sverige
Tel.: +46 8 787 0000
Fax: +46 8 21 0531
info@riksbank.se
www.riksbank.se

Bank of England

Threadneedle Street
London EC2R 8AH
United Kingdom
Tel.: +44 20 7601 4878
Fax: +44 20 7601 5460
enquiries@bankofengland.co.uk
www.bankofengland.co.uk

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
 BANCO CENTRAL EUROPEO
 EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA
 DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK
 EUROPAISCHE ZENTRALBANK
 EUROOPA KESKPANK
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
 EUROPEAN CENTRAL BANK

BANQUE CENTRALE EUROPÉENNE
 BANC CEANNAIS EORPACH
 BANCA CENTRALE EUROPEA
 EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA
 EUROPOS CENTRINIS BANKAS
 EURÓPAI KÖZPONTI BANK
 BANK ĊENTRALI EWROPEW

EUROPESE CENTRALE BANK
 EUROPEJSKI BANK CENTRALNY
 BANCO CENTRAL EUROPEU
 BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ
 EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA
 EVROPSKA CENTRALNA BANKA
 EUROOPAN KESKUSPANKKI
 EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEM